

สำนักงาน ป.ป.ช.

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่

1

4

พลเมืองกับ

ความรับผิดชอบต่อสังคม

ชุดหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti - Corruption Education)

หน่วยที่ ๔

พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ ๔ ชื่อหน่วย พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องความหมายของพลเมืองศึกษา

เวลา ๒ ชั่วโมง

๑. ผลการเรียนรู้

- ๑.๑ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ๑.๒ ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ๑.๓ ตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการต่อต้านและป้องกันการทุจริต

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๒.๑ นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของพลเมืองศึกษาได้
- ๒.๒ นักเรียนสามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างความเป็นราษฎรและความเป็นพลเมืองได้

๓. สาระการเรียนรู้

๓.๑ ความรู้

- ๑) ความหมายของพลเมืองศึกษา
- ๒) ความแตกต่างระหว่างความเป็นราษฎรและความเป็นพลเมือง

๓.๒ ทักษะ/กระบวนการ

- ๑) ความสามารถในการสื่อสาร
ฟัง พูด อ่าน เขียน
- ๒) ความสามารถในการคิด
คิดวิเคราะห์

๓.๓ คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ใฝ่เรียนรู้

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

๔.๑ ขั้นตอนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑) ครูและนักเรียนร่วมกันถึงคำว่า “พลเมือง” “ประชาชน” “ราษฎร” แล้วตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดว่าทั้ง ๓ คำนี้มีความหมายเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร

๒) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยให้นักเรียนศึกษาไปความรู้ เรื่องความเป็นพลเมือง และร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปความรู้

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความหมายของความเป็นพลเมือง

ชั่วโมงที่ ๒

๑) ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความหมายของการคำว่า “ความเป็นพลเมือง” โดยให้นักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างกิจกรรมในชีวิตประจำวันในสะท้อนการปฏิบัติตนถึงความเป็นพลเมือง

๒) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยให้ร่วมกันวาดภาพกิจกรรมความเป็นพลเมืองที่นักเรียนประทับใจ และร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับความหมายของความเป็นพลเมือง

๔.๒ สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

๑) ใบความรู้ เรื่องความเป็นพลเมือง

๒) ห้องสมุด

๕. การประเมินผลการเรียนรู้

๕.๑ วิธีการประเมิน

๑) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒) ตรวจการนำเสนอผลงาน

๓) สังเกตพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้

๕.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒) แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

๓) แบบสังเกตพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้

๕.๓ เกณฑ์การตัดสิน

นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับดี ขึ้นไป

๖. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(.....)

ใบความรู้ เรื่องความเป็นพลเมือง

แต่เดิมนั้นสังคมไทยใช้คำว่า ราษฎร (subject) ประชาชน (people) และพลเมือง (citizen) เพื่ออธิบายถึงคนหรือประชาชนของประเทศที่ไม่ใช่ผู้ปกครองและมักพูดต่อกัน เช่น ประชากรราษฎร ประชาชนพลเมือง ต่อมาเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป ความหมายของคำทั้งสามก็เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ “ประชาชน” มีความหมายกลางๆ คือ หมายถึง คนทั่วไปในสังคมที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง เป็นสามัญชนที่อยู่ภายใต้รัฐ ราษฎรเป็นคำที่เริ่มใช้ในช่วงสมัยรัชกาลที่ ๕ เนื่องจากสังคมไทยสมัยโบราณนั้น ประชาชนเป็นไพร่หรือทาสเกือบทั้งหมด พอมาถึงช่วงรัชกาลที่ ๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่และได้ทำการเลิกทาสเลิกไพร่ ทำให้ประชาชนเหล่านั้นกลายเป็นราษฎรหรือเสรีชนที่ไม่ต้องเป็นข้ารับใช้มูลนายและมีสถานะทางกฎหมายเท่าเทียมกัน จึงเรียกอดีตไพร่ ทาส ชุนนาง รวมทั้งชนชั้นใหม่ๆ ว่า “ราษฎร” ในความหมายของ “ผู้ที่ต้องเสียภาษีให้กับรัฐและต้องปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองเช่นเดียวกันหมด”

ปัจจุบันคำว่าราษฎร และประชาชน มีความหมายเกือบจะเหมือนกัน แต่ประชาชนสื่อถึงการเป็นเจ้าของประเทศและเจ้าของอำนาจอธิปไตยมากกว่าราษฎร ส่วนราษฎรมีนัยของคนที่เสียเปรียบคนที่ด้อยกว่าอยู่ด้วย

“พลเมือง” หมายถึงประชาชน ที่นอกจากเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองแล้ว ยังต้องมีบทบาทในทางการเมือง คืออย่างน้อยมีสิทธิไปเลือกตั้ง แต่ยิ่งไปกว่านั้น คือมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ต่อทางการหรือรัฐได้ ทั้งยังมีสิทธิเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ กับรัฐ และอาจเป็นฝ่ายรุกเพื่อเรียกร้องกฎหมาย นโยบายและกิจกรรมของรัฐตามที่เห็นพ้อง พลเมืองนั้นจะเป็นคนที่รู้สึกเป็นเจ้าของในสิ่งสาธารณะ มีความกระตือรือร้น อยากมีส่วนร่วม เอาใจใส่การทำงานของรัฐและเป็นประชาชนที่สามารถแก้ไขปัญหาส่วนรวมได้ในระดับหนึ่ง โดยไม่ต้องรอให้รัฐมาแก้ไขให้เท่านั้น

ประชาชน

ประชาชน หมายถึงคนของประเทศ เช่น ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ต้องรู้กฎหมาย ใครจะปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่ได้ คำว่า ประชาชน ในบางครั้ง อาจหมายถึงผู้ที่ไม่ใช่ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ หรือนักบวช และในบางครั้งหมายถึงผู้ที่มีได้เป็นพ่อค้าด้วย

ประชากร

ประชากร หมายถึง คนโดยทั่วไป แต่มักใช้ในกรณีที่จะพิจารณาถึงจำนวน คือจำนวนคนของประเทศหรือของโลก ในทางสถิติมีการใช้คำว่า ประชากร หมายถึง จำนวนของสัตว์หรือสิ่งที่มีชีวิตที่พิจารณาด้วย

พลเมือง

พลเมือง หมายถึง หมู่คนที่ เป็นของประเทศใดประเทศหนึ่ง คนทั้งหมดซึ่งเป็นกำลังของประเทศ ทั้งในทางเศรษฐกิจ การทหาร และอำนาจต่อรองกับประเทศอื่น โดยนัยของความหมาย คำว่า พลเมือง หมายถึง คนที่สนับสนุนเป็นกำลังอำนาจของผู้ปกครอง เป็นคนที่อยู่ในการควบคุมดูแลของผู้ปกครอง

ความแตกต่างระหว่างความเป็นราษฎรและความเป็นพลเมือง

ความเป็นราษฎร

- ปฏิบัติตนตามหน้าที่เท่านั้น เช่น เสียภาษี ปฏิบัติตามกฎหมาย
- ยอมรับกฎหมาย นโยบาย กิจการ กิจกรรรมต่างๆ ของรัฐ
- ไม่กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือกิจกรรมสาธารณะ
- คิดว่าตนเองเป็นผู้น้อย ต้องคอยรับการอุปถัมภ์จากผู้ใหญ่

ความเป็นพลเมือง

- นอกจากเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ต้องมีสำนึกในทางการเมือง อย่างน้อยต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือมากกว่านั้น คือ แสดงความคิดเห็นต่างๆ ต่อบ้านเมือง ใช้สิทธิเข้าร่วมการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับรัฐ

- มีอิสรภาพ ศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกับผู้อื่น ให้ความสนใจต่อส่วนรวมมีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมือง

- เคารพตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นเจ้าของชีวิตตนเอง ไม่อยู่ใต้อำนาจของผู้อื่นหรืออิทธิพลอำนาจของใคร

- ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของพรรคการเมือง และนักการเมือง ไม่รับเงินหรือความช่วยเหลือที่ได้มาอย่างไม่ถูกต้อง ไม่ซื้อสิทธิ ไม่ขายเสียง

- เอาใจใส่ออกความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล ตรวจสอบ ร้องเรียน เมื่อมีการดำเนินนโยบายผิดพลาด รู้สึกเดือดร้อนเมื่อรัฐบาลทำเรื่องไม่ดี ทำงานผิดพลาด หรือดำเนินนโยบายผิด

- เป็นฝ่ายรุก เพื่อเรียกร้องกฎหมาย นโยบาย หรือกิจการที่ตนเองเห็นพ้อง

- สามารถแก้ปัญหาคส่วนรวมเบื้องต้นได้ ไม่ต้องรอแต่รัฐบาลมาแก้ไข

(เอกสารอ้างอิง:จดหมายชาวสถาบันพระปกเกล้า ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๗ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒)

พลเมืองศึกษา (Civic education) หมายถึง การจัดการศึกษาและประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ มีความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองตนเอง มีสิทธิมีเสียงสนใจต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือการเรียนรู้เกี่ยวกับรัฐบาล รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระบบการเมืองการปกครองสิทธิและความรับผิดชอบของพลเมือง ระบบการบริหารจัดการสาธารณะและระบบตุลาการ

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

กลุ่มที่.....ชั้น.....

ที่	ชื่อ-สกุล สมาชิกกลุ่ม	พฤติกรรม																รวม	
		ความร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การมีส่วนร่วม ในการอภิปราย					
		๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑		
๑																			
๒																			
๓																			
๔																			
๕																			
๖																			
๗																			
๘																			
๙																			
๑๐																			

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดีมาก = ๔ ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ๙๐-๑๐๐% หรือปฏิบัติบ่อยครั้ง
 - ดี = ๓ ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ๗๐-๘๙% หรือปฏิบัติบางครั้ง
 - ปานกลาง = ๒ ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ๕๐-๖๙% หรือปฏิบัติครั้งเดียว
 - ปรับปรุง = ๑ ประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ ๕๐% หรือไม่ปฏิบัติเลย
- นักเรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ในระดับดี ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ดี ๗๐-๘๙%

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
(.....)
...../...../.....

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

เรื่อง.....

สมาชิกกลุ่ม.....ชั้น.....

๑. ๒.
 ๓. ๔.
 ๕.

ที่	รายการประเมิน	ผู้ประเมิน			รวม	เกณฑ์การประเมิน
		ตนเอง	เพื่อน	ครู		
๑	เนื้อหา (๔ คะแนน)					คะแนน ๔ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๓ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๒ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๑ ข้อ ขาด ๓ ข้อ
	๑. เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์					
	๒. เนื้อหาถูกต้อง					
	๓. เนื้อหาต่อเนื่อง					
	๔. มีการค้นคว้าเพิ่มเติม					
๒	กระบวนการทำงาน (๒ คะแนน)					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑ : มีไม่ครบ ๔ ข้อ คะแนน ๐ : ไม่ปรากฏกระบวนการทำงานที่ชัดเจน
	๑. มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ					
	๒. การปฏิบัติตามแผน					
	๓. ติดตามประเมินผล					
	๔. การปรับปรุงพัฒนางาน					
๓	การนำเสนอ (๒ คะแนน)					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑.๕ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๐.๕ : มี ๑ ข้อขาด ๓ ข้อ
	๑. การใช้สำนวนภาษาดีถูกต้อง					
	๒. การสะกดคำและไวยากรณ์ถูกต้อง					
	๓. รูปแบบน่าสนใจ					
	๔. ความสวยงาม					
๔	คุณธรรม (๒ คะแนน)					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑.๕ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๐.๕ : มี ๑ ข้อ ขาด ๓ ข้อ
	๑. ตรงต่อเวลา					
	๒. ซื่อสัตย์					
	๓. ความกระตือรือร้น					
	๔. ความมีน้ำใจ					
รวม						คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
เฉลี่ย						

เกณฑ์การประเมิน

๘-๑๐	๖-๗	๔-๕	๒-๓	๐-๑
ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	ต้องปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้

ที่	ชื่อ-สกุล	แสวงหาข้อมูล จากแหล่ง การเรียนรู้ต่างๆ			มีการจัดบันทึก ความรู้ อย่างเป็นระบบ			สรุปความรู้ ได้อย่างมีเหตุผล			รวม คะแนน	สรุป	
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๙	พ	มพ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสิน
ดีเยี่ยม	ได้คะแนน ๗-๙ คะแนน
ดี	ได้คะแนน ๕-๖ คะแนน
ผ่าน	ได้คะแนน ๓-๔ คะแนน
ไม่ผ่าน	ได้คะแนน ๑-๒ คะแนน

หมายเหตุ นักเรียนผ่านระดับ ดี ขึ้นไปถือว่าผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ ๔ ชื่อหน่วย พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องคุณลักษณะของความเป็นพลเมือง

เวลา ๖ ชั่วโมง

๑. ผลการเรียนรู้

- ๑.๑ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ๑.๒ ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ๑.๓ ตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการต่อต้านและป้องกันการทุจริต

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถอธิบายคุณลักษณะของพลเมืองได้

๓. สาระการเรียนรู้

๓.๑ ความรู้

คุณลักษณะของพลเมือง

- ๑) อีสรภาพและการพึ่งพาตนเอง
- ๒) ความเท่าเทียมกัน
- ๓) การยอมรับความแตกต่างของความเป็นพลเมือง
- ๔) เคารพสิทธิผู้อื่น
- ๕) การรับผิดชอบต่อสังคม
- ๖) ระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม

๓.๒ ทักษะ/กระบวนการ

- ๑) ความสามารถในการสื่อสาร
ฟัง พูด อ่าน เขียน
- ๒) ความสามารถในการคิด
คิดวิเคราะห์

๓.๓ คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ใฝ่เรียนรู้

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

๔.๑ ขั้นตอนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

- ๑) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องคุณลักษณะของพลเมือง(อีสรภาพและการพึ่งพาตนเอง) และร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาใบความรู้
- ๒) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวาดภาพการปฏิบัติตนที่สอดคล้องคุณลักษณะของพลเมืองเรื่องอีสรภาพและการพึ่งพาตนเอง

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องอิสรภาพและการพึ่งพาตนเอง

ชั่วโมงที่ ๒

๑) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องคุณลักษณะของพลเมือง(ความเท่าเทียมกัน) และร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาใบความรู้

๒) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนนิทานที่ให้ข้อคิดถึงการปฏิบัติตนที่สอดคล้องคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องความเท่าเทียมกัน

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องความเท่าเทียมกัน

ชั่วโมงที่ ๓

๑) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องคุณลักษณะของพลเมือง (การยอมรับความแตกต่างของความเป็นพลเมือง) และร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาใบความรู้

๒) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่สอดคล้องคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องการยอมรับความแตกต่างของความเป็นพลเมือง

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องการยอมรับความแตกต่างของความเป็นพลเมือง

ชั่วโมงที่ ๔

๑) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องคุณลักษณะของพลเมือง (การเคารพสิทธิผู้อื่น) และร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาใบความรู้

๒) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นบทเพลงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่สอดคล้องคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องการเคารพสิทธิผู้อื่น

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องการเคารพสิทธิผู้อื่น

ชั่วโมงที่ ๕

๑) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องคุณลักษณะของพลเมือง (การรับผิดชอบต่อสังคม) และร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาใบความรู้

๒) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข่าวจากหนังสือพิมพ์หรืออินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่สอดคล้องคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องการรับผิดชอบต่อสังคม

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องการรับผิดชอบต่อสังคม

ชั่วโมงที่ ๖

๑) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องคุณลักษณะของพลเมือง (ระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม) และร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาใบความรู้

๒) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข่าวจากหนังสือพิมพ์หรืออินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่สอดคล้องคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมือง เรื่องระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม

๔.๒ สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

- ๑) ใบความรู้ เรื่องคุณลักษณะของพลเมือง
- ๒) ห้องสมุด
- ๓) อินเทอร์เน็ต

๕. การประเมินผลการเรียนรู้

๕.๑ วิธีการประเมิน

- ๑) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ๒) ตรวจการนำเสนอผลงาน
- ๓) สังเกตพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้

๕.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ๒) แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๓) แบบสังเกตพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้

๕.๓ เกณฑ์การตัดสิน

นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับดี ขึ้นไป

๖. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(.....)

ใบความรู้ เรื่องคุณลักษณะของพลเมือง

“พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยลักษณะ ๖ ประการ (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, ๒๕๕๕) คือ

- ๑) มีอิสรภาพและพึ่งตนเองได้ หมายความว่า ประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในประเทศ ประชาชนจึงมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศ เป็นเจ้าของชีวิตและมีสิทธิเสรีภาพในประเทศของตนเอง ระบอบประชาธิปไตยจึงทำให้เกิดหลักสิทธิเสรีภาพ และทำให้ประชาชนมีอิสรภาพ คือ เป็นเจ้าของชีวิตตนเอง “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นไท คือ เป็นอิสระคนที่พึ่งตนเองและสามารถรับผิดชอบตนเองได้ และไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจ หรือ “ระบบอุปถัมภ์” ของผู้ใด

- ๒) เห็นคนเท่าเทียมกัน หมายความว่า ประชาธิปไตยคือระบอบการปกครองที่อำนาจสูงสุดในประเทศเป็นของประชาชน ดังนั้น ไม่ว่าประชาชนจะแตกต่างกันอย่างไรทุกคนล้วนแต่เท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ “พลเมือง” จึงต้องเคารพหลักความเสมอภาคและจะต้องเห็นคนเท่าเทียมกัน คือ เห็นคนเป็นแนวระนาบ (horizontal) เห็นตนเท่าเทียมกับคนอื่น ทุกคนล้วนมีศักดิ์ศรีของความเป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอกัน ถึงแม้จะมีการพึ่งพาอาศัย แต่จะเป็นไปอย่างเท่าเทียม

- ๓) ยอมรับความแตกต่าง หมายความว่า ประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาชนจึงมีเสรีภาพ ระบอบประชาธิปไตยจึงให้เสรีภาพและยอมรับความหลากหลายของประชาชน ประชาชนจึงแตกต่างกันได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเลือกอาชีพ วิถีชีวิต ความเชื่อทางศาสนาหรือความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้น เพื่อมิให้ความแตกต่างนำมาซึ่งความแตกแยกในสังคม “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องยอมรับและเคารพความแตกต่างของกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ และจะต้องไม่มีการใช้ความรุนแรงต่อผู้ที่เห็นแตกต่างไปจากตนเอง

- ๔) เคารพสิทธิผู้อื่น หมายความว่า ในระบอบประชาธิปไตยทุกคนเป็นเจ้าของประเทศทุกคนจึงมีสิทธิแต่ถ้าทุกคนใช้สิทธิโดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเอง หรือเอาแต่ความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงสิทธิผู้อื่น หรือไม่สนใจว่าจะเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใดย่อมจะทำให้เกิดการใช้สิทธิที่กระทบซึ่งกันและกัน สิทธิในระบอบประชาธิปไตยจึงจำเป็นต้องมีขอบเขต คือ มีสิทธิและใช้สิทธิได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องเคารพสิทธิผู้อื่นและจะต้องไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น

- ๕) รับผิดชอบต่อสังคม หมายความว่า ประชาธิปไตยมิใช่ระบอบการปกครองตามอำเภอใจหรือใครอยากจะทำอะไรก็ทำโดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม ดังนั้น “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยยังจะต้องใช้สิทธิเสรีภาพของตนโดยรับผิดชอบต่อสังคมด้วย ด้วยเหตุที่สังคมหรือประเทศชาติมิได้ดีขึ้นหรือแย่ลง โดยตัวเอง หากสังคมจะดีขึ้นได้ก็ด้วยการกระทำของคนในสังคม

- ๖) เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม หมายความว่า ประชาธิปไตยคือการปกครองโดยประชาชน ใช้กติกาหรือกฎหมายที่มาจากประชาชนหรือผู้แทนประชาชน ระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมี “พลเมือง” ที่เข้าใจหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามสมควร ทั้งในเรื่องหลักประชาธิปไตยหรือการปกครองโดยประชาชน และหลักนิติรัฐหรือการปกครองโดยกฎหมาย ถ้ามีความขัดแย้งก็เคารพกติกาและใช้วิถีทางประชาธิปไตยในการแก้ปัญหาโดยไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

กลุ่ม.....ชั้น.....

ที่	ชื่อ-สกุล สมาชิกกลุ่ม	พฤติกรรม																รวม
		ความร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การมีส่วนร่วม ในการอภิปราย				
		๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	
๑																		
๒																		
๓																		
๔																		
๕																		
๖																		
๗																		
๘																		
๙																		
๑๐																		

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดีมาก = ๔ ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ๙๐-๑๐๐% หรือปฏิบัติบ่อยครั้ง
 - ดี = ๓ ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ๗๐-๘๙% หรือปฏิบัติบางครั้ง
 - ปานกลาง = ๒ ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ๕๐-๖๙% หรือปฏิบัติครั้งเดียว
 - ปรับปรุง = ๑ ประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ ๕๐% หรือไม่ปฏิบัติเลย
- นักเรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ในระดับดี ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ดี ๗๐-๘๙%

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
(.....)
...../...../.....

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

เรื่อง.....

สมาชิกกลุ่ม.....ชั้น.....

๑. ๒.

๓. ๔.

๕.

ที่	รายการประเมิน	ผู้ประเมิน			รวม	เกณฑ์การประเมิน
		ตนเอง	เพื่อน	ครู		
๑	เนื้อหา (๔ คะแนน)					คะแนน ๔ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๓ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๒ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๑ ข้อ ขาด ๓ ข้อ
	๑. เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์					
	๒. เนื้อหาถูกต้อง					
	๓. เนื้อหาต่อเนื่อง					
	๔. มีการค้นคว้าเพิ่มเติม					
๒	กระบวนการทำงาน (๒ คะแนน)					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑ : มี ไม่ครบ ๔ ข้อ คะแนน ๐ : ไม่ปรากฏกระบวนการทำงานที่ชัดเจน
	๑. มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ					
	๒. การปฏิบัติตามแผน					
	๓. ติดตามประเมินผล					
	๔. การปรับปรุงพัฒนางาน					
๓	การนำเสนอ (๒ คะแนน)					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑.๕ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๐.๕ : มี ๑ ข้อขาด ๓ ข้อ
	๑. การใช้สำนวนภาษาดีถูกต้อง					
	๒. การสะกดคำและไวยากรณ์ถูกต้อง					
	๓. รูปแบบน่าสนใจ					
	๔. ความสวยงาม					
๔	คุณธรรม (๒ คะแนน)					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑.๕ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๐.๕ : มี ๑ ข้อ ขาด ๓ ข้อ
	๑. ตรงต่อเวลา					
	๒. ซื่อสัตย์					
	๓. ความกระตือรือร้น					
	๔. ความมีน้ำใจ					
รวม						คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
เฉลี่ย						

เกณฑ์การประเมิน

๘-๑๐	๖-๗	๔-๕	๒-๓	๐-๑
ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	ต้องปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้

ที่	ชื่อ-สกุล	แสวงหาข้อมูล จากแหล่ง การเรียนรู้ต่างๆ			มีการจดบันทึก ความรู้ อย่างเป็นระบบ			สรุปความรู้ ได้อย่างมีเหตุผล			รวม คะแนน	สรุป	
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑		๙	ผ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสิน
ดีเยี่ยม	ได้คะแนน ๗-๙ คะแนน
ดี	ได้คะแนน ๕-๖ คะแนน
ผ่าน	ได้คะแนน ๓-๔ คะแนน
ไม่ผ่าน	ได้คะแนน ๑-๒ คะแนน

หมายเหตุ นักเรียนผ่านระดับ ดี ขึ้นไปถือว่าผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ ๔ ชื่อหน่วย พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่องการสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองต่อสังคม

เวลา ๒ ชั่วโมง

๑. ผลการเรียนรู้

- ๑.๑ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ๑.๒ ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ๑.๓ ตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการต่อต้านและป้องกันการทุจริต

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถบอกแนวทางการสร้างสำนึกความเป็นเมืองต่อสังคมได้

๓. สารการเรียนรู้

๓.๑ ความรู้

แนวทางการสร้างสำนึกความเป็นเมืองต่อสังคม

๓.๒ ทักษะ/กระบวนการ

- ๑) ความสามารถในการสื่อสาร
ฟัง พูด อ่าน เขียน
- ๒) ความสามารถในการคิด
คิดวิเคราะห์

๓.๓ คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ใฝ่เรียนรู้

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

๔.๑ ขั้นตอนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

- ๑) ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความหมายของการศึกษาความเป็นพลเมืองและคุณลักษณะของพลเมือง
- ๒) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุด/อินเทอร์เน็ต เพื่อร่วมกันเสนอแนวทางการสร้างสำนึกความเป็นเมืองต่อสังคม ในรูปแบบแผนผังความคิด (Mind mapping)

ชั่วโมงที่ ๒

๑) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการสร้างสำนึกความเป็นเมืองต่อสังคม

๒) ครูปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตามแนวทางการสร้างสำนึกความเป็นเมืองต่อสังคม โดยร่วมกันสนทนาถึงประโยชน์จากการปฏิบัติตามแนวทางการสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองต่อสังคม

๔.๒ สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

- ๑) ห้องสมุด
- ๒) อินเทอร์เน็ต

๕. การประเมินผลการเรียนรู้

๕.๑ วิธีการประเมิน

- ๑) สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ๒) ตรวจสอบการนำเสนอผลงาน
- ๓) สังเกตพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้

๕.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ๒) แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๓) แบบสังเกตพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้

๕.๓ เกณฑ์การตัดสิน

นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับดี ขึ้นไป

๖. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(.....)

๗. ภาคผนวก

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม
 กลุ่ม.....ชั้น.....

ที่	ชื่อ-สกุล สมาชิกกลุ่ม	พฤติกรรม																รวม	
		ความร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การมีส่วนร่วม ในการอภิปราย					
		๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑	๔	๓	๒	๑		
๑																			
๒																			
๓																			
๔																			
๕																			
๖																			
๗																			
๘																			
๙																			
๑๐																			

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดีมาก = ๔ ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ๙๐-๑๐๐% หรือปฏิบัติบ่อยครั้ง
 - ดี = ๓ ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ๗๐-๘๙% หรือปฏิบัติบางครั้ง
 - ปานกลาง = ๒ ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ๕๐-๖๙% หรือปฏิบัติครั้งเดียว
 - ปรับปรุง = ๑ ประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ ๕๐% หรือไม่ปฏิบัติเลย
- นักเรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ในระดับดี ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ ดี ๗๐-๘๙%

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
 (.....)
/...../.....

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

เรื่อง.....

สมาชิกกลุ่ม.....ชั้น.....

๑. ๒.
 ๓. ๔.
 ๕.

ที่	รายการประเมิน	ผู้ประเมิน			รวม	เกณฑ์การประเมิน
		ตนเอง	เพื่อน	ครู		
๑	เนื้อหา (๔ คะแนน)					คะแนน ๔ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๓ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๒ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๑ ข้อ ขาด ๓ ข้อ
	๑. เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์					
	๒. เนื้อหาถูกต้อง					
	๓. เนื้อหาต่อเนื่อง					
	๔. มีการค้นคว้าเพิ่มเติม					
๒	กระบวนการทำงาน (๒ คะแนน)					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑ : มีไม่ครบ ๔ ข้อ คะแนน ๐ : ไม่ปรากฏกระบวนการทำงานที่ชัดเจน
	๑. มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ					
	๒. การปฏิบัติตามแผน					
	๓. ติดตามประเมินผล					
	๔. การปรับปรุงพัฒนางาน					
๓	การนำเสนอ (๒ คะแนน)					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑.๕ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๐.๕ : มี ๑ ข้อ ขาด ๓ ข้อ
	๑. การใช้สำนวนภาษาดีถูกต้อง					
	๒. การสะกดคำและไวยากรณ์ถูกต้อง					
	๓. รูปแบบน่าสนใจ					
	๔. ความสวยงาม					
๔	คุณธรรม (๒ คะแนน)					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑.๕ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๐.๕ : มี ๑ ข้อ ขาด ๓ ข้อ
	๑. ตรงต่อเวลา					
	๒. ซื่อสัตย์					
	๓. ความกระตือรือร้น					
	๔. ความมีน้ำใจ					
รวม						คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
เฉลี่ย						

เกณฑ์การประเมิน

๘-๑๐	๖-๗	๔-๕	๒-๓	๐-๑
ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	ต้องปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้

ที่	ชื่อ-สกุล	แสวงหาข้อมูล จากแหล่ง การเรียนรู้ต่างๆ			มีการจดบันทึก ความรู้ อย่างเป็นระบบ			สรุปความรู้ ได้อย่างมีเหตุผล			รวม คะแนน	สรุป	
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๙	ผ	มผ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสิน
ดีเยี่ยม	ได้คะแนน ๗-๙ คะแนน
ดี	ได้คะแนน ๕-๖ คะแนน
ผ่าน	ได้คะแนน ๓-๔ คะแนน
ไม่ผ่าน	ได้คะแนน ๑-๒ คะแนน

หมายเหตุ นักเรียนผ่านระดับ ดี ขึ้นไปถือว่าผ่าน

สำนักงาน ป.ป.ช.

4

พลเมืองกับความ
รับผิดชอบต่อสังคม